

Digitální archiv Archeologické mapy České republiky
<https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202000113>.

Zusammenfassung

Brno (Kat. Černovice, Bez. Brno-město), Straßen Húskova, Kneslova und Řehořova, Parz. Nr. 1656/1, 1683/1, 1685/1. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

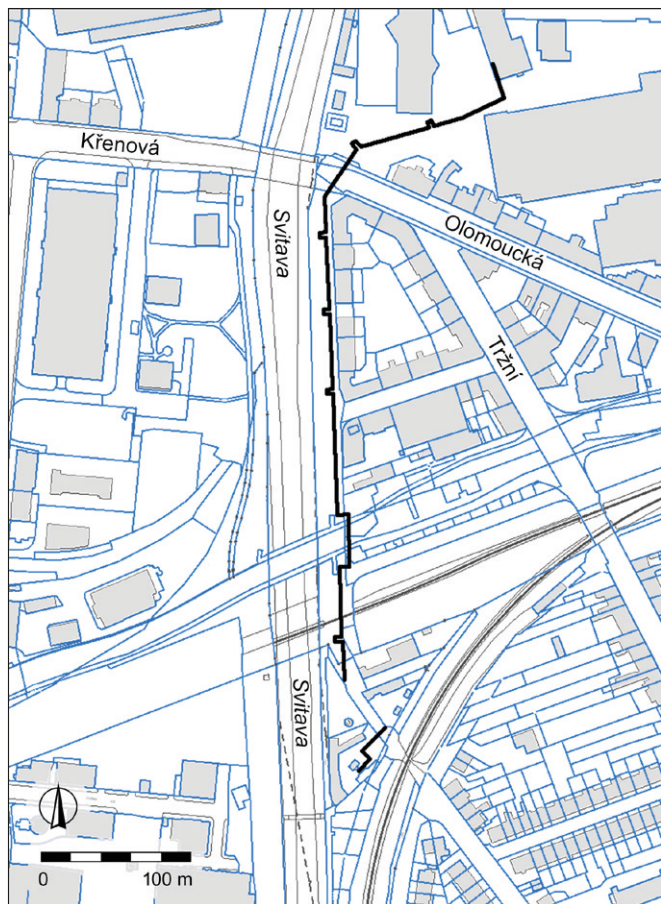
Bei der Rettungsgrabung anlässlich der Erneuerung einer Fernwärmeleitung im Juni und Juli 2019 wurden keine auffälligen mittelalterlichen oder neuzeitlichen Befunde freigelegt. Bei dem Schulgebäude an der Řehořova-Straße wurde eine nicht näher bestimmbare, wohl neuzeitliche Grube registriert. Im westlichen Teil des beobachteten Gebiets war das Terrain durch neuzeitliche Aufschüttungen um bis zu 2 m erhöht worden.

Antonín Zůbek

Brno (k. ú. Černovice, okr. Brno-město) Klíčova, Olomoucká, Zvěřinova ulice.

Novověk. Město. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum byl vyvolán stavbou „Rekonstrukce SCZT pára × HV – oblast ulice Zvěřinova, Klíčova, Olomoucká“ (obr. 3). Jeho terénní část proběhla v červnu a červenci roku 2019. Doklady antropogenních aktivit z období středověku a novověku nebyly zaznamenány. Výkopy v severním úseku rekonstruované trasy teplovodu, konkrétně v někdejší areálu První brněnské strojírny, prořaly uloženy, které lze spojovat se zasypaním někdejšího meandru řeky Svitavy. Její tok zde byl napřímen a posunut do dnešního koryta v letech 1847–1851 (Zůbek 2019).

Literatura

Zůbek, A. 2019: *Nálezová zpráva o provedení záchraného archeologického výzkumu při stavbě „Rekonstrukce SCZT pára × HV – oblast ulice Zvěřinova, Klíčova, Olomoucká“*. Rkp. nálezové zprávy, MTX202000112. [cit. 2020-03-05]. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202000112>.

Zusammenfassung

Brno (Kat. Černovice, Bez. Brno-město), Straßen Klíčova, Olomoucká und Zvěřinova. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung. Die Rettungsgrabung wegen der Erneuerung der Fernwärmeleitung im Juni und Juli 2019 durchgeführt. Man fand keinerlei Belege für anthropogene mittelalterliche oder frühneuzeitliche Aktivitäten. Im nördlichen Teil, auf dem ehemaligen Areal der Ersten Brünner Maschinenfabrik (První brněnská strojírna) wurden Ablagerungen dokumentiert, die wahrscheinlich einen einstigen Mäander des Flusses Svitava ausfüllten. Das Flußbett war in den Jahren 1847–1851 begradigt worden und erhielt damit seinen heutigen Verlauf.

Antonín Zůbek

Brno (k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město) Košuličova ulice, „Na úzké“.

Raný středověk. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Lokalizace: S-JTSK (X:Y) – 1163772:598407, 1163765: 598378, 1163775:598377, 1163844:598385, 1163851:598436.

V průběhu listopadu 2018 a následně v červnu 2019 probíhal záchraný archeologický výzkum na známém polykulturním pohřebišti v Horních Heršpicích (Bíško, Kala 2016, 270; Bíško et al. 2017, 204). V průběhu skrývky pro stavbu výrobní haly bylo zachyceno celkem 21 hrobů, odpovídajících charakterem a milodary 1. polovině 11. století.

Stejně jako v předešlých letech odpovídala každá hrobová jáma jednomu pohřbu; nebožtíci byli uloženi vždy v natažené poloze na zádech s orientací SZ-JV, případně byly zaznamenány mírné odchylky ve směru Z-V a JZ-SV.

Věk pohřbených se značně lišil. Podařilo se lokalizovat 5–6 dětských hrobů, stáří dalších nebožtíků bylo značně různorodé. Na rozdíl od výzkumů z let 2015 a 2016 byla exkavace, a především samotný dohled při mechanické skrývce značně komplikován mělkým uložením koster. Část pohřbů se nacházela přímo na rozhraní ornice a geologického podloží (spraše), v lepším případě byli nebožtíci uloženi do hloubky 10–20 cm. Dochování nálezových situací tedy bylo značně ovlivněno post-depozičními procesy, především orbou, a nakonec i neohlášenou výstavbou v roce 2013. Rozložení hrobů naznačovalo, že se podařilo vymezit západní a severní okraj pohřebiště.

Obr. 3. Brno, ulice Klíčova, Olomoucká, Zvěřinova. Vyznačení průběhu sledovaného výkopu. Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 3. Brno, Straßen Klíčova, Olomoucká und Zvěřinova. Verlauf des überwachten Grabens der Fernwärmeleitung. Kartierung Archaia Brno z. ú.

Ani z hlediska milodarů se nepodařilo objevit nic, co by vybočovalo z kontextu mladší doby hradištní. V hrobě H 845 byla nalezena drobná stříbrná mince (uherská ražba, patrně 11.–12. století), v hrobě H 855 železné vědro, v hrobě H 851 čtyři esovité záušnice, v hrobech H 855 a H 857 po dvou záušnicích, v hrobě H 859 jedna záušnice a v hrobě H 854 část nýtku z barevného kovu (obr. 4).

Podařilo se zachytit okraj raně středověkého pohřebiště, na kterém bylo celkem zjištěno 55 hrobů. Vzhledem k ukončení výstavby v tomto prostoru jde pravděpodobně o počet konečný. Nezastavěné pozemky se nacházejí již jen východním směrem, zde ovšem pohřebiště nepokračuje.

Obr. 4. Horní Heršpice. Hroby H 851 a H 852 (11. století). Foto R. Bíško.
Fig. 4. Horní Heršpice. Graves H 851 a H 852 (11th century). Photo by R. Bíško.

Literatura

Bíško, R., Kala, J. 2016: Brno (k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 57(2), 270.

Bíško, R., Kala, J., Vitulová, D., Přichystal, M. 2017: Brno (k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 58(2), 204.

Summary

Horní Heršpice (cadastre Horní Heršpice, Brno-město District), “Na úzké”. Early Middle Ages. Cemetery. Rescue excavation. An early medieval burial ground (11th century) was discovered during the archaeological rescue excavation.

Richard Bíško, Jiří Kala, Dana Vitulová, Michal Přichystal

Brno (k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město) Ulice Sokolova, parc. č. 853/1.

9.–10. století. Vrstva. Záchraný výzkum.

Lokalizace: S-JTSK (X:Y) – 1164205:597722, 1164177:597614, 1164045:597650, 1164050:597763.

Během hloubení stavební jámy (do hloubky cca 2,5 m pod úroveň současného terénu) při dostavbě haly bylo zachyceno reziduum kulturní vrstvy z období raného středověku (9.–10. století) a vrcholného středověku (13. století?). Pod cca 1,5 m mocnou úrovní ornice a novověkých splachových vrstev navazovala pozvolným přechodem tmavě hnědá až šedá prachovito-jílovitá

vrstva (40–50 cm) obsahující nepočetný archeologický materiál (malé zlomky keramiky, mazanice). Terén byl s největší pravděpodobností zásadně změněn někdy v průběhu novověku a pohřbil i samotnou kulturní vrstvu, kterou se podařilo identifikovat v celém prostoru stavby.

Pod kulturní vrstvou se nacházel intaktní terén/kvartérní fluvialní podloží (světlá hnědá až šedá jílovitá hlína s čockami rezavého jílu) bez jakýchkoli archeologických nálezů.

Literatura

Neuveдено.

Summary

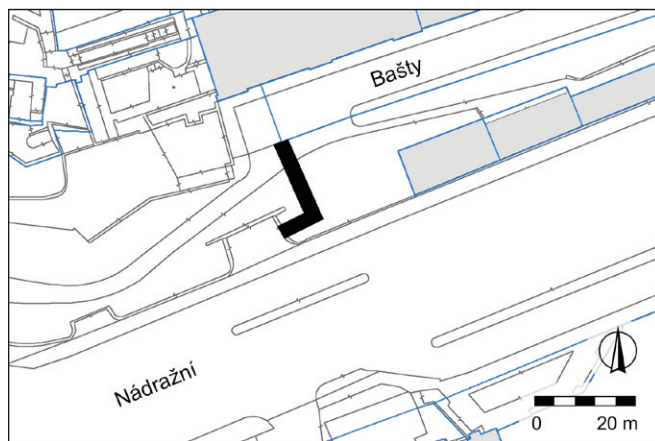
Brno (cadastre Horní Heršpice, Brno-město District), Sokolova Street. Early and High Middle Ages, Settlement. Rescue excavation. One deposit with Early and High Medieval pottery shards (9–10th and 13th centuries) was unearthed during the archaeological rescue excavation.

Richard Bíško

Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město) Ulice Bašty, Nádražní, parc. č. 353/1.

Novověk. Město, fortifikace. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum byl vyvolán výstavbou schodiště, které vytvořilo spojnici mezi západními konci ulic Bašty a Nádražní (obr. 5). Terénní část výzkumu proběhla v červnu roku 2019. Zemní práce stavby nepřesáhly úroveň novověkých a novodobých navážek. Většina sledovaných uložení patřila původně k násypovému souvrství VII. bastionu. Ten byl součástí novověkého fortifikačního prstence, jenž byl okolo jádra města budován od 2. poloviny 17. století (Zůbek 2019).

Obr. 5. Brno, ulice Bašty, Nádražní. Vyznačení plochy staveniště. Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 5. Brno, Straßen Bašty und Nádražní. Lage der Baustelle. Kartierung Archaia Brno z. ú.

Literatura

Zůbek, A. 2019: Brno – ulice Bašty – Nádražní, výstavba schodiště.

Rkp. náleзовé zprávy z akce č. A47/2019. Uloženo: Archiv Archaia Brno z. ú.